

цього на кожному етапі має розглядатися лише один симптом із чіткою вказівкою підходу до цього симптому.

2. Однозначність алгоритму. Він повинен давати можливість проводити впевнену обробку наданої інформації (симптомів) і отримати точно визначений і конкретний результат.

3. Алгоритм повинен дозволяти розв'язати не одну конкретну задачу, а клас задач, де визначається головний синдром, який стоїть на початку алгоритму, а кількість задач, які можна розв'язати за допомогою алгоритму, відповідає даному синдрому.

4. Результативність алгоритму. Діагностичний алгоритм повинен забезпечити в кожному окремому випадку встановлення правильного діагнозу.

5. Дискретність. Можливість розчленування складного діагностичного мислення на прості елементарні операції, розташовані в оптимальній послідовності, що дозволяє проконтролювати кожен етап.

У системі додипломного і післядипломного навчання лікарів алгоритми можуть знайти дуже широке використання.

Діагностичний алгоритм, розроблений досвідченим лікарем-викладачем, дозволяє відкрити студенту систему мислення та пошуку фахівця. Найвагоміше, чим володіє викладач, – це не просто «знання», «навчальна інформація», а вміння оперувати знаннями і навичками в розв'язанні професійних задач. Діагностичний алгоритм дає можливість наочно показати всі етапи роздумів досвідченого лікаря при визначенні діагнозу. Лікар високої кваліфікації одночасно бачить і оцінює всі симптоми, і тому йому важко буде пояснити, як він дійшов того чи іншого висновку. Алгоритм же становить собою послідовну перевірку симптомів, що демонструють усі розумові операції та їхню послідовність. При цьому викладач може прослідкувати за правильністю діагностичного мислення студентів, указати на їхні помилки, навчити способам оптимального знаходження рішень. Діагностичний алгоритм дозволяє вказати найкоротші шляхи встановлення діагнозу, відібрати найсуттєвіші симптоми, що розмежовують категорії хвороб, конкретні нозологічні одиниці. При цьому раціонально використовується навчальний час. Діагностичні алгоритми дозволяють у найкоротші терміни формувати ефективне діагностичне мислення в період додипломної та післядипломної підготовки лікаря.

Діагностичні алгоритми можна використовувати у проведенні різних видів занять (лекції, семінари, практичні заняття), при цьому їхнє місце і роль у навчальному процесі будуть різноманітними. На практичному занятті з'являється можливість відпрацювати алгоритмічні прийоми, розглянуті раніше. При цьому студенту пропонують установити діагноз захворювання в реальних умовах – на обстеженні хворого. Викладач одержує можливість прослідкувати за правильністю всіх розумових операцій і на практиці показати ефективність застосування алгоритмів.

При організації контролю знань та вмінь також доцільно використовувати алгоритм. Це і складання діагностичного алгоритму на синдром, заповнення пропусків у так званих «сліпих» алгоритмах, у яких деякі етапи позначені, але не розкриті, робота з пацієнтом і, зрештою, організація контролю можлива на основі ситуаційних задач, які належить розв'язувати алгоритмічним шляхом.

Таким чином, діагностичний алгоритм у загальному вигляді можна розбити на 3 розділи:

- алгоритм обстеження хворого;
- алгоритм обробки інформації;
- алгоритм прийняття рішення.

Кожен із них може бути розроблений і застосований як окремий алгоритм. Але їхня цінність зростає, якщо вони будуть використані у вигляді єдиного діагностичного алгоритму.

АЛГОРИТМИ ДІЙ У КЛІНІЧНИХ ПРОТОКОЛАХ НАДАННЯ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

Дворник В.М., Тесленко О.І.

Лікувальна робота є невід'ємною складовою підготовки майбутніх лікарів стоматологів-ортопедів.

Організація та планування прийому пацієнтів під час практичних занять, виробничої практики, захисту історій хвороб безпосередньо впливає на рівень підготовки студентів у ВНЗ.

Удосконалення організаційних форм надання ортопедичної стоматологічної допомоги передбачає впровадження нормативів, медико-економічних стандартів лікування за протоколами із виконанням певного обов'язкового алгоритму дій.

Із застосуванням нового устаткування, сучасних технологій і методик, використанням нових матеріалів із їхньою клінічною апробацією та порівнянням постійно змінюються умови праці лікаря стоматолога-ортопеда. Тому нові нормативно-правові документи, накази, стандарти лікування, що регламентують роботу лікаря, краще необхідні, а студенти повинні бути ознайомлені з ключовими моментами чинних наказів МОЗ України № 507 від 28.12.02 «Нормативи надання медичної допомоги дорослому населенню в амбулаторно-поліклінічних закладах» та № 566 від 23.11.04 «Про затвердження протоколів надання медичної допомоги – зі спеціальності «Ортопедична стоматологія»». У цих наказах запропонований перелік груп захворювань, розроблені стандарти лікування, класифікатор процедур у ортопедичній стоматології, методики діагностики та ортопедичного лікування, терміни лікування, клінічні критерії, а також працездатність в умовних одиницях праці (УОП) за видами остаточного результату ортопедичного лікування в розрахунку трудовитрат протягом 60 хв.

У відповідних положеннях представлені чіткі роз'яснення та визначення понять гарантійних термінів, термінів служби протезів, рекомендацій після протезування, методик клінічного обстеження з метою визначення недоліків, помилок і ускладнень.

У процесі підготовки до ліцензійного іспиту «Крок-2. Стоматологія» на кафедрі пропонуються варіанти тестових завдань, що вміщують, окрім питань ортопедичного лікування, вимоги до приміщень, устаткування, техніки безпеки, виконання санітарно-епідеміологічного режиму, інструкції та норми, що забезпечують безпеку роботи, надають гарантії збереження здоров'я.

Медико-соціальна значимість розробки протоколів полягає у впровадженні медичних стандартів ортопедичної стоматологічної допомоги з алгоритмом дій при захворюваннях твердих тканин зубів, різних формах патологічного стирання, вторинній частковій адентії неускладненій чи ускладненій деформаціями зубних дуг, вторинній повній адентії, протезуванні з опорою на імплантатах (окремого розділу немає), при пародонтиті та пародонтозі, при захворюваннях скронево-нижньощелепного суглоба. Важливою складовою алгоритму дій є профілактика та диспансеризація із необхідністю контрольних оглядів та спостережень 1-2 рази за рік.

Під час прийому пацієнтів відпрацьовується тактика лікування, що охоплює обговорення можливих варіантів лікування, аналіз та систематизацію, складання плану, етапність лікування, послідовність маніпуляцій та прогнозування результатів із забезпеченням профілактичного напрямку ортопедичного лікування. До цього процесу обов'язково залучаються студенти.

Надання можливості безпосередньо виконувати окремі маніпуляції у виготовленні протезів на підготовчому та основному етапах лікування є мотивацією до більш фахової праці, а це спонукає до самостійної роботи зі спеціальною літературою, одержання додаткової інформації, ознайомлення із сучасними доробками в нашій галузі.

Записи в медичній карті стоматологічного хворого, заповнення нарядів на виконання робіт, листка щоденного обліку потребують певного рівня професійної підготовки. Для студентів таким первинним документом, що враховує навантаження й обсяг здійснених лікувально-профілактичних заходів, є карта практичних навичок. Це дисциплінує, виховує почуття відповідальності, що дуже потрібно в майбутній професійній діяльності.

Найдоцільнішим для студентів і асистентів є алгоритм дій за необхідності стандартизації роботи в написанні, перевірці та аналізі історій хвороб ортопедичних хворих. У цьому студентам допомагають методичні рекомендації зі схемою написання амбулаторної історії хвороби.

Алгоритм дій можна надавати у вигляді графічної схеми, але графічний варіант не є аксіомою, тому що стандарти в ортопедичній стоматології потребують корегування відповідно до конкретного пацієнта із індивідуальною клінічною ситуацією. Щоб зрозуміти особливості клінічного перебігу хвороби, необхідно виявити особливості його патогенезу в даного пацієнта.

Атипове протезування, що передбачає роз'єднання прикусу, перепрограмування та адаптацію м'язів до іншого функціонального рівня, потребує подовження термінів підготовчого етапу лікування. Це стосується ортопедичного лікування хворих із патологічним стиранням твердих тканин зубів, вторинними деформаціями, щелепно-лицевих хворих та пацієнтів зі стоматологічними імплантатами.

Аналіз стандартів лікування в складних клінічних ситуаціях свідчить про доцільність змін у алгоритмах дій.

Таким чином, у підготовці студентів до практичної діяльності обов'язковим є виконання алгоритму дій при здійсненні ортопедичних маніпуляцій у процесі виготовлення зубних протезів.

Виконання алгоритмів дій у клінічних протоколах лікування сприяють гарантії отримання пацієнтами якісної стоматологічної ортопедичної допомоги в повному обсязі.

Упровадження в практичну діяльність сучасних наукових розробок, медичних стандартів з урахуванням перебігу хвороб, морфологічних та функціональних змін зубощелепної системи покращують якість протезування, зменшують терміни лікування, надають гарантії тривалого користування протезами, задовольняють пацієнтів, відповідають вимогам естетики, природного вигляду та відновлення функції жування без перевантаження певних ділянок зубних рядів.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ ПРИВІВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Демченко Н.М.

Зміст навчання іноземним мовам у вищому навчальному закладі реалізує його основні цілі, спрямовані на розвиток у студентів культури спілкування в процесі формування всіх компонентів іншомовної комунікативної компетенції. Ці компетенції передбачають формування як лінгвістичних навичок (лексичних, фонетичних, граматичних), так і їхнє нормативне використання в усному та писемному мовленні. Запропоновані теми, тексти, проблеми, мовленнєві задачі орієнтовані на формування різноманітних видів мовленнєвої діяльності (говоріння, читання, аудіювання, письма), розвиток соціокультурних навичок та вмінь, що забезпечує використання іноземної мови як засобу спілкування, освіти та самоосвіти, інструмента співпраці й взаємодії у сучасному світі.

Навчання іноземній мові студентів вищих навчальних закладів повинно сприяти розвитку іншомовної комунікативної компетенції, що забезпечує використання іноземної мови в ситуаціях офіційного та неофіційного спілкування в навчальній, соціально-побутовій, культурній, адміністративній, професійній сферах комунікативної взаємодії. При цьому в центрі уваги – розвиток культури усного та письмового мовлення іноземною мовою, поглиблення знань про спосіб та стиль життя в країнах, мова яких вивчається.

У зв'язку з тим, що провідним видом діяльності студентів є навчально-професійна, навчання іноземній мові повинно бути професійно-орієнтованим на формування конкретних комунікативних умінь, наприклад, реферувати, анотувати, коментувати, перекладати текст у різних умовах усного і писемного спілкування. Тому першочерговим завданням є розвиток практично необхідних для людини умінь працювати з іншомовним сполученням.

Навчання писемному мовленню може бути як метою, так і засобом навчання, оскільки цей процес допомагає оволодіти монологічним мовленням, відпрацьовуючи такі його характеристики як розгорнутість, послідовність і логічність.

Навряд чи хто стане заперечувати той факт, що роль письмової комунікації в сучасному світі надзвичайно важлива. Як і говоріння, письмо є продуктивним видом діяльності, але ще більше ускладненим цілим рядом обставин, пов'язаних з умовами писемної форми спілкування.

Між говорінням і письмом є істотні відмінності й у психологічному, й у лінгвістичному планах. Професор Є.І. Пассов вважає, що перш за все слід відзначити відсутність безпосереднього реципієнта та проміжного зворотного зв'язку. Той, хто говорить, бачить безпосередню реакцію того, хто слухає, на кожну фразу, це регулює його мовлення; той, хто пише, може цю реакцію лише передбачити, тому його мовлення більш обґрунтоване, розгорнуте. Той, хто пише, повинен спочатку ввести реципієнта у відповідну ситуацію, а потім уже описувати все більш повно, інакше його неправильно зрозуміють. Той, хто пише, позбавлений можливості інтонувати своє мовлення, тому він повинен більш ретельно синтаксично побудувати фразу, добираючи більш адекватні засоби.

Писемна мовленнєва діяльність – це цілеспрямоване й творче здійснення думки в писемному слові, а писемне мовлення – спосіб формування й формулювання думки в